

Tillaga borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokksins um kjarapakka Reykjavíkurborgar

Lögð er fram eftirfarandi tillaga borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokksins sem innlegg Reykjavíkurborgar inn í kjaraviðræður sem nú standa yfir. Tillagan er sett fram sem heildstæður kjarapakki í fjórum liðum. Tillagan felur m.a. í sér **(I)** að álagningarhlutfall útsvars fyrir árið 2019 lækki sem nemur um 84 þúsund krónum á ársgrundvelli – sé mið tekið af meðallaunum ársins 2017 – á fjölskyldu með tvær fyrirvinnur annars vegar og **(II)** lækkun gjalda sem nemi tölunni 36 þúsund krónum á ársgrundvelli á heimili í borginni að jafnaði hins vegar. Tvær síðastnefndu aðgerðirnar munu auka ráðstöfunartekjur heimilis í borginni árlega um 120 þúsund krónur eftir skatta m.v. uppgefnar forsendur. Enn fremur er lagt til **(III)** að bæði verði Keldnalandið keypt af ríkinu án skilyrða um aðrar fjárveitingar ríkisins og að tafarlaust verði hafin skipulagsvinna á svæðinu. Farið verði í þá aðgerð með sérstakri áherslu á lóðir fyrir hagkvæmt húsnæði en jafnframt er lagt til að fallið verði frá innheimtu innviðagjalds á svæðinu. Þá er lagt til **(IV)** að byggingarréttargjöldum verði stillt í hóf í borgarlandinu með því að tryggja nægt framboð lóða. Tillagan er sett fram í fjórum liðum sem eru svohljóðandi:

- I.** Borgarstjórn samþykkir að álagningarhlutfall útsvars fyrir tekjuárið 2019 verði 14,00% frá og með 1. maí nk. en útsvarið er nú í lögbundnu hámarki eða 14,52%.
- II.** Borgarstjórn samþykkir að lækka rekstrargjöld heimilanna sem nemi tölunni 36 þúsund krónum á heimili í borginni að jafnaði á ársgrundvelli. Það verði gert með lækkun arðgreiðsluáforma Orkuveitu Reykjavíkur. Fjármálaskrifstofu og stjórn Orkuveitunnar verði falin nánari útfærsla á lækkun rekstrargjalda heimilanna. Stefnt er að því að lækkunin taki gildi 1. maí nk.
- III.** Borgarstjórn samþykkir að semja við ríkið um kaup á Keldnalandinu án skilyrða um aðrar fjárveitingar ríkisins. Borgin hefjist tafarlaust handa við skipulagningu Keldnalandins fyrir stofnanir, fyrirtæki og heimili. Umhverfis- og skipulagssviði verði falið að leiða skipulagsvinnuna. Enn fremur verði lögð sérstök áhersla á að skipuleggja lóðir fyrir hagstætt húsnæði, sem sárlega vantar í borginni. Jafnframt verði fallið frá sérstökum innviðagjöldum enda álitamál hvort slík gjöld standist. Aðgerðin í heild sinni verði liður í innleggi borgarinnar í kjaraviðræður.
- IV.** Borgarstjórn samþykkir að stilla byggingarréttargjöldum í borgarlandinu í hóf með því að tryggja nægt framboð fjölbreyttra lóða.

Greinargerð

I. Lækkun launaskatts

Launaskattur (útsvar) er í lögleyfðu hámarki í Reykjavík. Borgin tekur meira af launum fólks en nokkurt annað sveitarfélag á höfuðborgarsvæðinu. Reykjavík tekur meira en ríkið af launum. Því er ekki eingöngu um sanngirnismál að ræða heldur mikilvæga aðgerð til að bæta kjör launafólks og draga úr verðbólguhættu. Áætlað er að útsvarslækkunin nemi 1,9 milljarði á árinu 2019.

Lagt er til að aðgerðin verði fjármögnuð með bættum innkaupum sem felast í auknu aðhaldi og útboðum hjá öllum sviðum borgarinnar. Heildarinnkaup borgarinnar á ársgrundvelli nema tugum milljarða. Með því að nýta stærðarhagkvæmni Reykjavíkurborgar við innkaup, fara í útboð og auka aðhald má gera ráð fyrir að hægt verði að spara þá fjármuni sem þarf til að mæta umræddri lækkun.

II. Lækkun rekstrargjalda heimilanna

Í kjölfar hrunsins réðist Orkuveitan í aðgerðir til að rétta við reksturinn. Stærstu aðgerðirnar fólu í sér gjaldskrárhækkanir, lán frá borgarbúum og frestun nauðsynlegra innviðafjárfestinga. Nú þegar reksturinn hefur náð jafnvægi er rétt að borgin leggi sitt af mörkum til kjarasamninga með lækkun á rekstrargjöldum heimilanna.

Lagt er til að Borgarstjórn Reykjavíkur samþykki að lækka rekstrargjöld heimilanna, sem nemi tölunni 36 þúsund krónum á heimili í borginni að jafnaði á ársgrundvelli. Þetta yrði gert sem innlegg inn í kjaraviðræðurnar og fjármagnað með því að borgin falli frá hluta arðgreiðsluáforma Orkuveitu Reykjavíkur. Fjármálaskrifstofu og stjórn Orkuveitunnar yrði falið nánari útfærsla á lækkun rekstrargjalda. Stefnt er að því að lækkunin taki gildi 1. maí nk.

Hagspá Orkuveitunnar gefur fyrirheit um 15 milljarða arðgreiðslur til eigenda hennar. Þegar hafa tvær arðgreiðslur farið fram sem samsvara tveimur milljörðum króna. Áform standa til ríflega 13 milljarða arðgreiðslna næstu fimm árin. Sömu fjárhæð mætti nýta til gjaldskrárlækkana sem að meðaltali myndu spara hverju heimili í borginni á bilinu 50 til 60 þúsund krónur árlega. Hér er hins vegar lagt til að lækka rekstrargjöld heimilanna, sem nemur tölunni 36 þúsund krónum á heimili í borginni að jafnaði á ársgrundvelli.

Hægt er að lækka rekstrargjöld heimilanna í borginni á marga vegu, en meðal þess sem hægt er að líta til er upphitunarkostnaður og raforkuverð. Í Reykjavík er upphitun húsa til að mynda dýrari en á Selfossi, Akureyri og Egilsstöðum. Kostnaður við að kynda hús í Reykjavík er 30% hærri en á Egilsstöðum. Í Reykjavík er raforkuverð einnig herra. Einingarverð hjá Orku náttúrunnar (ON) er 6,43 kr. á kWst á meðan einingarverð hjá Orkubúi Vestfjarða (OV) er 5,9 kr. á kWst. Ef reiknuð er meðalnotkun Reykvíkinga á ári fyrir 60.000 heimili í fjölbýlum annars vegar og 25.000 heimili í sérbýlum hins vegar má sjá að með því að kaupa raforku af OV myndu heimilin greiða samtals 420 milljónum króna lægra gjald en ef keypt yrði orka af ON. Þá rétt að benda á að orkukostnaður er hluti af neyslúvísitölu Hagstofunnar og mun því lækkun gjalda hafa áhrif til lækkunar á verðtrygðum lánunum.

Að hverfa frá arðgreiðslum og lækka rekstrargjöld heimila í Reykjavík er pólitísk ákvörðun. Sú ákvörðun mun létta byrðar heimilanna í borginni og auka kaupmáttinn. Samþykki borgin fyrsta og annan lið kjarapakks mun það jafngilda því að fjölskylda með tvær fyrirvinnur á meðallaunum m.v. árið 2017 fái u.þ.b. 200 þúsund í viðbótarlaunagreiðslur á ársgrundvelli. Aðgerðirnar auka ráðstöfunartekjur þessara heimila um 120.000 kr. eftir skatta.

III. Hagstætt húsnæði

Mikil þörf er fyrir hagstætt húsnæði en nýtt húsnæði í Reykjavík er að langmestu leyti byggt á dýrum þéttingarsvæðum. Húsnæðisverð hefur hækkað um 100% á síðustu átta árum. Formenn verkalýðsfélaganna hafa m.a. sagt að ekki verði skrifað undir kjarasamninga nema fyrir liggja skuldbindandi samkomulag um að bæta aðstæður fólks á húsnæðismarkaði.¹

Samkvæmt nýútkominni hagsjá Landsbankans hefur kaupverð lítilla íbúða á höfuðborgarsvæðinu hækkað mun meira en leiguverð á lítilli íbúð á sama svæði á síðustu átta árum. Þrátt fyrir þessa þróun hefur verið mun óhagstæðara að leigja á þessu átta ára tímabili

¹ <http://www.ruv.is/frett/husnaedismal-skilyrði-fyrir-undirritun>

en að kaupa sbr. hagsjána sem unnin er af hagfræðideild Landsbankans.² Við þessu þarf að bregðast enda hefur húsnæðisverð bein áhrif á kaupmátt launþega í borginni.

Aðgerðir í húsnæðismálum gætu þess vegna haft mjög mikla þýðingu sem innlegg Reykjavíkurborgar inn í kjaraviðræðurnar. Höfuðborgin á að vera leiðandi þegar kemur að húsnæðismálum. Í niðurstöðu áttakshóps um húsnæði, frá 22. janúar sl., er lögð sérstök áhersla á Keldnalandið.

Sjálfstæðisflokkurinn leggur því til að borgarstjórn samþykki að semja við ríkið um kaup á Keldnalandinu án skilyrða um aðrar fjárveitingar ríkisins. Þá er jafnframt lagt til að borgin hefjist tafarlaust handa við skipulagningu Keldnalandins fyrir stofnanir, fyrirtæki og heimili. Samhliða þarf að fara í að bæta samgöngur með stóratáki í vegaframkvæmdum og bættum almenningsamgöngum. Slík uppbygging minnkar skipulagshallann í borginni og mun létta umtalsvert á umferð.

Lagt er til að borgin beiti sér fyrir því að byggingarskilmálar verði með þeim hætti að kostnaður við byggingarnar verði í lágmarki. Þá beiti borgin sér enn fremur fyrir því að afgreiðslutími skipulagssviðs og byggingarfulltrúa verði stytur umtalsvert frá því sem verið hefur. Á þessar lóðir verður ekki lagt sérstakt innviðagjald.

Það sem hér er lagt til samrýmist vel kröfum verkalýðsfélaganna í húsnæðismálum, sem byggir meðal annars á því að ríki og sveitarfélög tryggi lóðaframboð, tryggður verði veittur forgangur í skipulagsvinnu og að slegið verði af kröfum um byggingaréttargjald.³

IV. Byggingarréttargjöldum stillt í hóf

Byggingarréttargjöld í Reykjavík hafa veruleg áhrif á húsnæðiskostnað hvort sem viðkomandi er að greiða af lánum eða leigja. Sem dæmi má nefna að 25 þúsund kr. lækkun á byggingarréttargjaldi á fermetri myndi lækka leigu á 90 fermetra íbúð um eitt hundrað þúsund krónur á ári. Sérstök innviðagjöld hafa sömu áhrif.

Skortur á hagstæðum lóðum í Reykjavík hefur leitt til þess að byggingarréttargjald hefur haldist hátt og í fyrsta sinn frá því að lýðveldið var stofnað fjölgar meira á landsbyggðinni heldur en höfðuborgarsvæðinu. Markaðsbrestur hefur verið á eðlilegu framboði á fjölbreyttum lóðum á undanförunum árum.

Því er lagt til að borgarstjórn samþykki að stilla byggingarréttargjöldum í borgarlandinu í hóf með því að tryggja nægt framboð fjölbreyttra lóða.

² <https://umraedan.landsbankinn.is/Uploads/Documents/Hagsja/2019-02-26-Fasteignamarkadur-leiga.pdf>

³ <http://www.ruv.is/frett/husnaedismal-skilyrði-fyrir-undirritun>